

ΝΙΚΟΛΑ ΜΠΑΡΡΟ

Το μενού του έρωτα

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΠΕΛΑΓΙΑ ΤΣΙΝΑΡΗ

ΝΙΚΟΛΑ ΜΠΑΡΡΟ

Το μενού του έρωτα

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

ΠΕΛΑΓΙΑ ΤΣΙΝΑΡΗ

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως άνευ γραπτής αδείας του εκδότη η κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευσή του συνόλου ή μέρους του έργου.

Εκδόσεις Πατάκη – Ξένη λογοτεχνία

Σύγχρονη ξένη λογοτεχνία – 571

Νικολά Μπαρό, *Το μενού του έρωτα*

Nicolas Barreau, *Die Zeit der Kirschen*

Μετάφραση από τα γερμανικά: Πελαγία Τσινάρη

Διορθώσεις: Λένια Μαζαράκη

Υπεύθυνη έκδοσης: Σταύρη Ιωαννίδου

Σελιδοποίηση: Κατερίνα Σταματοπούλου

Η φωτογραφία παραχωρήθηκε από τον αρχικό δικαιούχο

στη Σ. Πατάκης ΑΕΕΔΕ 2023

Copyright© Thiele Verlag, 2021

All rights reserved by and controlled through Thiele Verlag.

This agreement by arrangement with Thiele Verlag and SalmaiaLit

Copyright© για την ελληνική γλώσσα, Σ. Πατάκης ΑΕΕΔΕ

(Εκδόσεις Πατάκη), Αθήνα, 2021

Πρώτη έκδοση στη γερμανική γλώσσα από τις εκδόσεις Thiele Verlag,

Μόναχο, 2021

Πρώτη έκδοση στην ελληνική γλώσσα από τις Εκδόσεις Πατάκη,

Αθήνα, Φεβρουάριος 2023

ΚΕΤ Δ826 ΚΕΠ 39/23 ISBN 978-618-07-0273-6

ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΔΑΡΗ 38 (ΠΡΩΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ), 104 37 ΑΘΗΝΑ,

ΤΗΛ.: 210.36.50.000, 801.100.2665 - ΦΑΞ: 210.36.50.069

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ 16, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210.38.31.078

ΥΠΟΚ/ΜΑ: ΚΟΥΤΣΑΣ (ΤΕΡΜΑ ΠΟΝΤΟΥ – ΠΕΡΙΟΧΗ Β' ΚΤΕΟ), 570 09 ΚΑΛΟΧΩΡΙ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, ΤΗΛ.: 2310.70.63.54, 2310.70.67.15 - ΦΑΞ: 2310.70.63.55

Web site: <http://www.patakis.gr> • e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

Σε όλους εκείνους που με βοήθησαν και με στήριξαν...

*Ευχαριστώ για την υπομονή σας, τις ιδέες σας,
την προσοχή με την οποία με ακούγατε, το κουράγιο
που μου δώσατε, την αγάπη σας, το γέλιο σας.*

Και για τη σαμπάνια, φυσικά.

*Και στον αγαπημένο μου εκδότη
– που επιμένει ακόμη και επανειλημμένως σε εμένα.*

Π Ρ Ο Λ Ο Γ Ο Σ

Η ΠΛΑΣ ΝΤΕ ΦΥΡΣΤΕΝΜΠΕΡΓΚ είναι μια απόμερη μικρή πλατεία στο Παρίσι. Τέσσερα ροζιασμένα δέντρα, ένας παλιός φανοστάτης στο κέντρο ενός κυκλικού πλακόστρωτου, ένα μικρό ανθοπωλείο, το Μουσείο Ντελακρουά... Σπάνια θα δεις να περιπλανιούνται εδώ τουρίστες, παρόλο που η πλατεΐτσα είναι δυο βήματα από το Ντε Μαγκό, εκείνο το περίφημο καφέ των λογοτεχνών που από τα τραπεζάκια του έχεις υπέροχη θέα στην παλαιότερη εκκλησία της πόλης κι όπου όλοι οι επισκέπτες του Παρισιού θέλουν να έχουν πει μία φορά τον café crème τους – λόγω των υπαρξιστών και του Χεμινγκουέ.

Οι διανοούμενοι του Παρισιού αποφεύγουν το Ντε Μαγκό επειδή οι τιμές του είναι τσιμπημένες, τα γκαρσόνια αγενή και –ένας διόλου ευκαταφρόνητος λόγος– διότι ακόμη και ο Ζαν-Πολ Σαρτρ και η Σιμόν ντε Μπובουάρ μεταφέρθηκαν κάποτε σε ένα άλλο καφέ που βρίσκεται στην αμέσως επόμενη γωνία – στο Καφέ ντε Φλορ, όπου λέγεται πως εκεί εξακολούθει να κατοικεί το αληθινό πνεύμα της λογοτεχνίας.

Κοντά στην Πλας ντε Φυρστενμπέργκ βρίσκεται και ο Οπάλ, ο εκδοτικός οίκος στον οποίο εργάζομαι. Είναι πραγματικά απορίας άξιο που στο κέντρο του Σαιν-Ζερ-

μαίν υπάρχει μια τόσο ήσυχη πλατεία. Πρόκειται για ένα εξαιρετικό μέρος σε περίπτωση που είναι κανείς δυστυχιμένος και θέλει να μείνει μόνος – αρκεί να μη χρειάζεται παγκάκι για να καθίσει με την ησυχία του.

Είναι τέλη Απριλίου, ο ήλιος λάμπει σκορπίζοντας ακόμη τη ζεστασιά του κι ας είναι αργά το απόγευμα, οι τελευταίες κερασιές ανθίζουν σε κάποιον ονειρεμένο κήπο του Βετέιγ, όπου πιθανότατα βρίσκεται ΕΚΕΙΝΗ. Έναν κήπο στον οποίο εγώ μάλλον δε θα μπω ποτέ.

Τα έκανα μαντάρα. Η συνειδητοποίηση διαπερνά σαν σουβλιά όλο μου το κορμί, όπως ο πυροσβεστικός κρουνός από χυτοσίδηρο πάνω στον οποίο κάθομαι. Αφήνω το κεφάλι μου να πέσει στα χέρια μου και στυλώνω το βλέμμα στο πλακόστρωτο. Δεν έχω καμία όρεξη να γυρίσω στον εκδοτικό οίκο, όπου όλοι οι υπόλοιποι ετοιμάζονται να υποδεχτούν πανηγυρικά τον Μάιο. Τι δουλειά έχω εκεί; Τι δουλειά έχω οπουδήποτε στον κόσμο πια;

Έτσι, κάθομαι απλά στην πλατεία κι ελπίζω σ' ένα θαύμα. Θα μπορούσαμε να πούμε και πως έχω χάσει κάθε ελπίδα – πράγμα που αν το καλοσκεφτεί κανείς, είναι πάνω κάτω το ίδιο. Όταν ένας γιατρός σου λέει ότι δε μας μένει παρά να ελπίζουμε σε ένα θαύμα, εννοεί ακριβώς αυτό: ότι η υπόθεση είναι χαμένη.

Παλιά συνήθιζα να λέω ότι η ελπίδα είναι μέρος του επαγγέλματός μου. Πουλάμε όνειρα, κι ο κόσμος του βιβλίου ζει κυρίως χάρη στην ελπίδα – έτσι δεν είναι; Ο λογοτεχνικός πράκτορας ελπίζει ότι ο εκδότης θα δει στο χειρόγραφο το οποίο προτείνει την ίδια δύναμη που διακρίνει ο ίδιος και, ει δυνατόν, θα κάνει μια πενταψήφια προσφορά. Ο εκδότης ελπίζει ότι τα βιβλία του θα που-

λήσουν, θα λάβουν διθυραμβικές κριτικές στον τύπο και θα μπουν στις λίστες των μπεστ σέλερ. Κι εγώ ελπίζω πως ένα μυθιστόρημα το οποίο ανακάλυψα ανάμεσα σε πολλά μέτρια έως απίστευτα κακά χειρόγραφα, το οποίο με έπεισε και το υποστήριξα με σθένος στον εκδοτικό οίκο, θα σηκώσει τελικά κύματα ενθουσιασμού. Και όχι μόνο αυτό, αλλά ελπίζω κιόλας ότι ο πρόθυμος αναγνώστης θα ανοίξει όντως το συγκεκριμένο βιβλίο και θα το διαβάσει αντί να δει την καινούρια σειρά του Netflix.

Είμαι ο Αντρέ Σαμπανέ, επικεφαλής επιμελητής στις εκδόσεις Οπάλ. Κάπου κάπου είμαι και συγγραφέας – αρκετά πετυχημένος μάλιστα. Τότε λέγομαι Ρόμπερτ Μίλλερ. Ίσως έχετε ακουστά το όνομα. Για τη διπλή μου ζωή, ωστόσο, δε γνώριζε κανείς τίποτα, κι αυτό για κάμποσο καιρό – ούτε καν ο εκδότης μου, ο δραστήριος κύριος Μονσινιάκ, που τόσο πολλά του χρωστώ.

Όλα ξεκίνησαν όταν έγραψα ένα μυθιστόρημα για μια γυναίκα την οποία δε γνώριζα. Εκείνο το ανοιξιάτικο βράδυ που η μοίρα πλησίαζε ελαφροπατώντας εγώ περιδιάβαινα τους δρόμους του Σαιν-Ζερμαίν. Χωρίς συγκεκριμένο σκοπό κοίταξα μέσα από το τζάμι ενός συμπαθητικού μικρού ρεστοράν που λεγόταν Le Temps des Cerises, Η Εποχή των Κερασιών. Ασπροκόκκινα καρό τραπεζομάντιλα, αναμμένα κεριά, χαμηλός φωτισμός. Και ύστερα είδα την Ορελί, μια όμορφη μαγείρισσα, που βέβαια τότε δεν ήξερα καν ότι το όνομά της ήταν Ορελί. Είδα το χαμόγελό της και μαγεύτηκα. Ένωσα χαρά με εκείνο το χαμόγελο που δεν απευθυνόταν καν σε εμένα. Σαν ηδονοβλεψίας στεκόμουν έξω από το παράθυρο και ίσα που ανέπνεα, τόσο πλήρης μου φάνηκε εκείνη η στιγ-

μή. Ήταν το χαμόγελο μιας άγνωστης που μου έδωσε έμπνευση και κίνητρο, κι έτσι το έκλεψα, το πήρα απλά μαζί μου, το έχωσα στην τσέπη μου κι έκανα τη νεαρή μαγείρισσα ηρωίδα της ιστορίας μου.

Το βιβλίο, που με τη βοήθεια του λογοτεχνικού πράκτορα Άνταμ Γκόλντμπεργκ (καλού μου φίλου και ακόμμη καλύτερου ατζέντη) εξέδωσα με ψευδώνυμο και που σκοπός ήταν να βελτιώσει λίγο το ταπεινό μου εισόδημα ως επιμελητή, έγινε μπεστ σέλερ – πράγμα που δεν περιμένε κανείς. Η αναπάντεχη επιτυχία ενός Βρετανού συγγραφέα ονόματι Ρόμπερτ Μίλλερ, που μάλιστα δεν υπήρχε καν στην πραγματικότητα, λίγο έλειψε να με καταστρέψει.

Κυρίως όταν η ηρωίδα του μυθιστορηματός μου, εκείνη η γυναίκα από το ρεστοράν, εμφανίστηκε μια μέρα σαν οπτασία στα γραφεία των εκδόσεων Οπάλ και μου είπε ότι το μυθιστόρημα ενός υπέροχου συγγραφέα τής έσωσε τη ζωή, ότι ήθελε οπωσδήποτε να γνωρίσει τον άνθρωπο που έγραψε το *Γυναικεία χαμόγελα* και ότι ήλπιζε να τη βοηθήσω.

Ένωσα σαν να με είχε χτυπήσει κεραυνός.

Το τι προσπάθεια κατέβαλα για να την κάνω να ξεχάσει αυτό το ανέφικτο σχέδιο και να στρέψω το ενδιαφέρον της προς εμένα δε λέγεται! Ποιος θα διάλεγε όμως τον επιμελητή αν μπορούσε να έχει τον συγγραφέα;

Η Ορελί επιδίωξε να γνωρίσει τον Ρόμπερτ Μίλλερ με έναν συνδυασμό παραφροσύνης και αποφασιστικότητας που όμοιό του δεν είχα ξανασυναντήσει σε γυναίκα.

Είχα εντυπωσιαστεί. Και ήμουν σε απόγωση. Προ-

παντός, όμως, πολύ σύντομα ένωθα αθεράπευτα ερωτευμένος με αυτό το ξεροκέφαλο πλάσμα με τα πράσινα μάτια και τα μαλλιά στο χρώμα του μελιού. Κι αντί να της πω απλά την αλήθεια –κάτι που εκείνη τη στιγμή μου φαινόταν αδιανόητο γιατί θα μου κόστιζε τη δουλειά μου– βούλιαζα όλο και πιο βαθιά σ' ένα κουβάρι από φέματα και κοροϊδίες με σκοπό να κερδίσω την καρδιά της όμορφης μαγείρισσας.

Με ύφος αθώας περιστεράς προσφέρθηκα να παραστήσω τον αγγελιοφόρο του έρωτα, μεταβίβαζα με την ιδιότητα του επιμελητή γράμματα από τη μαγείρισσα στον τάχα μου πολύ ντροπαλό Άγγλο συγγραφέα που ζούσε μόνος με τον σκύλο του τον Ρόκυ σε μια αγγλική αγροικία, και στη συνέχεια τα απαντούσα ο ίδιος ως Ρόμπερτ Μίλλερ. Κανόνιζα συναντήσεις τις οποίες ο συγγραφέας ακύρωνε την τελευταία στιγμή και παρηγορούσα με μεγάλη χαρά την Ορελί, που απογοητευμένη έπεφτε στην αγκαλιά του λύκου με την προβιά προβάτου – στη δική μου αγκαλιά. Ώσπου έκανα ένα λάθος κι εκείνη υποφιάστηκε την προδοσία, τα έβαλε κάτω και κατάλαβε τα πάντα, κι ύστερα με πέταξε χωρίς δεύτερη σκέψη από τη ζωή της. Τώρα η γυναίκα που αγαπούσα πάνω απ' όλα με μισούσε. Και προπαντός δεν πίστευε λέξη απ' όσα της έλεγα, ούτε καν –τι ειρωνεία!– ότι εγώ ήμουν στην πραγματικότητα ο συγγραφέας του βιβλίου.

Όλα έμοιαζαν χαμένα. Συντετριμμένος αποφάσισα εν τέλει να της πω την αλήθεια – άλλωστε δεν είχε πια νόημα να της την κρύβω. Πρώτα τη φανέρωσα στο αφεντικό μου, τον κύριο Μονσινιάκ, ο οποίος, αφού έπαθε νευ-

ρική κρίση κι άρχισε να ωρύεται, είχε την ευγενή καλοσύνη να μη με απολύσει, αλλά να με ενθαρρύνει να συνεχίσω να γράφω. «Τι απίστευτη ιστορία!» φώναξε και τα ανοιχτόχρωμα μάτια του πέταγαν σπίθες. «Γράψτε τα, Αντρέ, γράψτε τα όλα όπως ακριβώς έγιναν. Πρέπει να της πείτε όλη την αλήθεια! Κι ανεξαρτήτως του ποια θα είναι η έκβαση... εμείς από αυτή την ιστορία θα βγάλουμε το καινούριο βιβλίο του Ρόμπερτ Μίλλερ!»

Έτσι ταμπουρώθηκα στο διαμέρισμά μου επί εβδομάδες ολόκληρες κάνοντας αποκλειστικά και μόνο αυτό: γράφοντας. Κάπνιζα σαν φουγάρο, έπινα αμέτρητους καφέδες κι έγγραφα σαν να εξαρτιόταν η ίδια μου η ζωή από αυτό το βιβλίο. Αφηγήθηκα την ιστορία από την αρχή ως το τέλος –από το πρώτο χαμόγελο πίσω από την τζαμαρία του μικρού εστιατορίου μέχρι τη συμβουλή του εκδότη μου να ομολογήσω τα πάντα– κι ύστερα άφησα το χειρόγραφο έξω από την πόρτα της Ορελί με την καρδιά μου να χτυπά σαν τρελή.

Με συγχώρεσε και γίναμε ζευγάρι.

Εκείνη τη μέρα του Γενάρη χιόνιζε στο Παρίσι. Θυμάμαι πολύ καθαρά τους δυο μας να στεκόμαστε σ' ένα μικρό δρομάκι αυτής της μεγάλης πόλης που τη λένε και πόλη του έρωτα. Θυμάμαι τις χιονονιφάδες να παγιδεύονται στα μαλλιά της Ορελί ενώ φιλιόμασταν. Κάθε φορά που πηγαίνω στον εκδοτικό οίκο και περνάω από αυτό το σημείο της οδού ντε λ' Ουνιβερσιτέ σκέφτομαι αυθόρμητα εκείνη τη στιγμή.

Για έναν χρόνο ήμασταν ευτυχισμένοι. Πριν από λίγες βδομάδες ήμασταν ακόμη ευτυχισμένοι. Ή τουλάχιστον έτσι νόμιζα εγώ. Κάναμε Χριστούγεννα στο σπίτι της μη-

τέρας μου και φάγαμε μαζί bûche de Noël.* Σταθήκαμε γελώντας κάτω από μια τεράστια ομπρέλα στη Γέφυρα του Λουδοβίκου Φίλιππου και τσουγκρίσαμε τα ποτήρια μας για να υποδεχτούμε το νέο έτος. Ύστερα όμως, και μάλιστα στη γιορτή του Αγίου Βαλεντίνου, την ημέρα των ερωτευμένων, συνέβη κάτι που τα σάρωσε όλα, που έφερε τα πάνω κάτω στη ζωή μας. Κάτι που μας απομάκρυνε σταδιακά τον έναν από τον άλλο. Όσο για μένα, οφείλω να ομολογήσω προς μεγάλη μου ντροπή ότι έκανα δυστυχώς όλα τα λάθη που μπορεί να κάνει κάποιος.

Χτες άφησε τη βαλίτσα μου έξω απ' την πόρτα της. Δε θέλει να με ξαναδεί, είπε, κι αναρωτιέμαι πότε ακριβώς πήρε τόσο κακή τροπή η ιστορία μας. Και ποιος είναι τελικά αυτός ο ηλίθιος που γράφει ένα ολόκληρο μυθιστόρημα για μια γυναίκα, για να τη χάσει στο τέλος; Στη δεύτερη ερώτηση τουλάχιστον μπορώ να απαντήσω: Αυτός ο ηλίθιος είμαι προφανώς εγώ.

Έτσι λοιπόν ήρθε το τέλος της ιστορίας του Αντρέ και της Ορελί.

Τα πιο πολλά μυθιστορήματα που αρχίζουν άσχημα έχουν ευτυχές τέλος. Αυτή τη φορά, όμως, δε βρίσκομαι μέσα σ' ένα μυθιστόρημα. Δυστυχώς! Όχι, γλιστρώ στο πλακόστρωτο της πλατείας και προσγειώνομαι στο σκληρό έδαφος της πραγματικότητας.

Ένα πουλί τιτιβίζει, το σκοτάδι πέφτει αργά στη μικρή πλατεία. Οι φανοστάτες ανάβουν διστακτικά, τρεμοσβήνοντας για μια στιγμή, κι έπειτα το κιτρινωπό τους

* Γαλλικά στο πρωτότυπο: Κορμός που σερβίρεται ως επιδόρπιο τις ημέρες των Χριστουγέννων. (Σ.τ.Μ.)

φως θολώνει όλα τα περιγράμματα. Ένα ελαφρύ αεράκι κάνει τα φύλλα των δέντρων να θροϊσουν. Η βραδιά είναι κομμένη και ραμμένη για ερωτευμένους. Και να, εκείνη τη στιγμή ένα ζευγαράκι διασχίζει με ανέμελο βήμα την πλατεία. Αυτός λέει κάτι κι εκείνη γελά. Η καρδιά μου σφίγγεται. Είναι άνοιξη στο Παρίσι. Όλοι οι άνθρωποι είναι ερωτευμένοι κι ευτυχημένοι, κι εγώ κάθομαι εκεί, με το βλέμμα καρφωμένο στο πλακόστρωτο, μην μπορώντας ακόμη να πιστέψω αυτό που συνέβη.

Ακούω βήματα να με προσπερνούν, να κάνουν μεταβολή και να στέκονται μπροστά μου. Ένα ζευγάρι κόκκινα παπούτσια με μπαρέτα και διακριτικό τακούνι, και μέσα τους δυο πόδια με μεταξωτό καλσόν.

«Νομίζω πως ξεχάσατε κάτι, κύριε Σαμπανέ» λέει μια ξέπνοη φωνή κι εγώ σηκώνω τα μάτια.

ΙΣΩΣ ΚΑΙ ΝΑ ΜΗΝ ΗΤΑΝ η καλύτερη ιδέα να κάνω πρόταση γάμου στην Ορελί ειδικά την ημέρα του Αγίου Βαλεντίνου. Αφενός, η γυναίκα που αγαπώ είναι μεν βαθιά μέσα της ρομαντική, αλλά απεχθάνεται τα κλισέ. Αφετέρου, είναι μαγείρισσα. Κι αυτό σημαίνει ότι τις μέρες που οι φυσιολογικοί άνθρωποι βγαίνουν για να γιορτάσουν εκείνη πνίγεται στη δουλειά. Το πρωί πηγαίνει να φωνίσει στην αγορά και το απόγευμα το περνά στην κουζίνα με τον συνήθως κακόκεφο αρχιμάγειρα Ζακί Μπερτόν ετοιμάζοντας όλα τα υπέροχα φαγητά που φιγουράρουν γραμμένα στο χέρι στον πίνακα που κρέμεται στο εστιατόριό της. Το βράδυ πάλι πρέπει να είναι παρούσα για τους πελάτες της, πηγαίνει αυτοπροσώπως στα τραπέζια για να ρωτήσει αν το αρνί με λεβάντα και κανέλα τούς άρεσε ή αν θέλουν για επιδόρπιο κρεμ μπριλέ. Το Le Temps des Cerises βρίσκεται στην οδό Πρενσές, ένα στενοσόκακο ανάμεσα στην εκκλησία του Αγίου Σουλπικίου και την εκκλησία Σαιν-Ζερμαίν-ντε-Πρε. Το εστιατόριο έχει το μέγεθος σαλονιού, με σκούρα ξύλινα έπιπλα και ασπροκόκκινα καρό τραπεζομάντιλα, και

πριν από δυο χρόνια το ερωτεύτηκα κεραυνοβόλα – όπως και την ιδιοκτήτριά του, την καπριτσιόζα Ορελί Μπρεντέν.

Από τον Δεκέμβρη ήδη κουβαλούσα πάνω μου το χρυσό δαχτυλίδι με τα τρία μικρά αστεράκια από διαμάντι που είχα ανακαλύψει στη βιτρίνα ενός ονειρεμένου παλαιολογείου στην οδό Γκρενέλ. Μόλις είδα αυτό το παλιό δαχτυλίδι αρραβώνων που βρισκόταν μέσα σ' ένα σκούρο μπλε μεταξένιο κουτάκι ήξερα ότι θα άρεσε στην Ορελί. «Είναι ένα πολύ ιδιαίτερο δαχτυλίδι. Πρόκειται για κειμήλιο» είπε ο αντικέρ και σήκωσε σε ένδειξη αναγνώρισης τα φρύδια, κι έτσι εγώ έφυγα από το μικρό κατάστημα πολύ ευδιάθετος. Όμως, όπως συμβαίνει καμιά φορά, ως τώρα δεν είχε βρεθεί η κατάλληλη ευκαιρία να το δώσω στη γυναίκα της καρδιάς μου. Ή εγώ είχα φερθεί σαν βλάκας.

Αμέτρητα χειρόγραφα έχουν παρελάσει από το γραφείο μου, χειρόγραφα στα οποία ένας άντρας χαρίζει στο τέλος σε μια γυναίκα ένα δαχτυλίδι και της κάνει την επίμαχη ερώτηση. Σε ένα καλαίσθητο ρεστοράν βρίσκεται άξαφνα, σαν βαλμένο εκεί από χέρι μαγικό, ένα πολλά υποσχόμενο κουτάκι σ' έναν ασημένιο δίσκο, που η εκλεκτή της καρδιάς του κυρίου το ανοίγει με μάτια που λάμπουν. Ορισμένοι βάζουν το δαχτυλίδι των αρραβώνων και στο ποτήρι της σαμπάνιας, που στη χειρότερη όλων των εκδοχών μπορεί να οδηγήσει σε μια εσπευσμένη επίσκεψη στα επείγοντα. Συχνά τα δαχτυλίδια προσφέρονται σε απόμερα παγκάκια στους κήπους των Ανακτόρων του Κεραμεικού, την άνοιξη, όταν το σούρουπο πέφτει γλυκά και απαλά πάνω από το Παρίσι και

το άρωμα των καστανιών μαγεύει τις καρδιές. Καμιά φορά και σε μια από τις πολλές γέφυρες που περνούν πάνω από τον Σηκουάνα, σε μικρές πλατείες ή μια νύχτα στην ταράτσα του ρεστοράν του Μουσείου Και Μπραν-λύ, απ' όπου η θέα στον Πύργο του Άιφελ σου κόβει την ανάσα.

Δαχτυλίδια αρραβώνων τοποθετούνται σε μαξιλάρια ή κρύβονται σε ένα μπουκέτο τριαντάφυλλα, όπου μάλιστα τις πιο πολλές φορές οι ενδιαφερόμενες τα βρίσκουν. Δημοφιλείς χρονικές στιγμές για πρόταση γάμου είναι τα Χριστούγεννα, η Πρωτοχρονιά, τα γενέθλια, η επέτειος του ζευγαριού ή, καληώρα, η γιορτή του Αγίου Βαλεντίνου.

Όμως ό,τι φαίνεται τόσο απλό όταν το διαβάζεις στη λογοτεχνία στην πραγματική ζωή, που δυστυχώς έχει τη δική της δραματουργία και κάποιες φορές παίρνει αρκετά αλλόκοτη τροπή, δεν είναι καθόλου εύκολο – ειδικά όταν δεν ξέρεις αν η γυναίκα που αγαπάς θεωρεί ίσως την όλη ιστορία του γάμου απελπιστικά ξεπερασμένη. Όπως και να 'χει, ζούμε στον εικοστό πρώτο αιώνα και όχι σε κάποιο μυθιστόρημα της Τζέιν Όστεν, όπου η υπέρτατη ευτυχία για ένα κορίτσι είναι να παντρευτεί.

Εγώ φυσικά ευχόμουν η Ορελί να με κοιτάξει έχοντας εκείνο το πολύ ιδιαίτερο χαμόγελο που λάτρευα πάνω της. Τα όμορφα μάτια της να πάρουν αυτή τη βελούδινη λάμψη που είχαν κάπου κάπου όταν ξυπνούσα το πρωί και το βλέμμα της με ατένιζε αφηρημένα. Όταν τη ρωτούσα τότε: «Τι σκέφτεσαι;», μου απαντούσε πάντα: «Τίποτα» και μου ανακάτευε τα μαλλιά γελώντας. Όπως είπα, το ευχόμουν, αλλά δεν ήμουν σίγουρος.

Η Ορελί ήταν όλο εκπλήξεις. Μπορεί να ξεσπούσε σε δυνατά γέλια αν την πλησίαζα με το χρυσό μου δαχτυλίδι των αρραβώνων σαν καβαλιέρος παλαιάς κοπής και να σήκωνε τα λεπτά της φρούδια σαν να το διασκέδαζε. «Θεέ μου, Αντρέ! Δε βρίσκεις ότι ο γάμος είναι λιγάκι ντεμοντέ; Μπορούμε να είμαστε ευτυχισμένοι και χωρίς το πιστοποιητικό γάμου».

Μια τέτοια αντίδραση τη θεωρούσα πέρα για πέρα πιθανή.

Όταν, λίγο μετά που γίναμε ζευγάρι, πρότεινα στην Ορελί να φάξουμε σπίτι για να μείνουμε μαζί, εκείνη φάνηκε να διστάζει.

«Μα δε θέλεις να ζήσεις μαζί μου;» είχα ρωτήσει εγώ θορυβημένος.

«Φυσικά και θέλω, chéri» είχε απαντήσει. «Απλώς όχι αμέσως. Ξέρεις πόσο αγαπώ το μικρό μου διαμέρισμα».

Το μικρό της διαμέρισμα βρίσκεται στην οδό ντε λ' Ανσιέν Κομεντί, εκείνη την παλιά πάροδο που οδηγεί από το μπουλβάρ του Σαιν-Ζερμαίν στο γεμάτο ζωή Καρτιέ Λατέν, που με τα δαιδαλώδη σοκάκια του, τους πάγκους με τα λουλούδια, τα τυριά και τα στρείδια, τα μικρά του καφέ και τα εστιατόρια, που τα τραπέζια και οι καρέκλες τους γεμίζουν ασφυκτικά το πεζοδρόμιο, εκτείνεται ως τον Σηκουάνα. Το σαλόνι της βλέπει ακριβώς στο διάσημο Λε Προκόπ, που υποτίθεται ότι είναι ένα από τα αρχαιότερα καφενεία στο Παρίσι και σήμερα πολυτελές ρεστοράν, στο οποίο κάθεσαι σε κόκκινους δερμάτινους καναπέδες κάτω από τεράστιους πολυελαίους και όπου ακόμη και στις τουαλέτες στους τοίχους κρέμονται πίνακες με χρυσές κορνίζες.

Φυσικά, της Ορελί τής αρέσει πολύ που μένει τόσο κοντά στο Λε Προκόπ, και το διαμέρισμά της, στον τρίτο όροφο ενός κτιρίου από τις αρχές του εικοστού αιώνα, είναι πράγματι πολύ χαριτωμένο, με τη μικρή του κουζίνα, όπου ένα μικροσκοπικό τραπέζι στέκεται στο παλιό ασπρόμαυρο πέτρινο δάπεδο, με το σαλόνι, που είναι επιπλωμένο με ένα στρογγυλό τραπέζι φαγητού και δύο μικρά καναπεδάκια, ενώ οι τοίχοι του είναι ντυμένοι με ένα απαλό μεταξωτό ύφασμα με φλοράλ μοτίβο, και με το παλιό σφυρήλατο μπαλκόνι μπροστά από την κρεβατοκάμαρα, που στις γλάστρες του η Ορελί φυτεύει λουλούδια.

Όταν η Ορελί είναι στεναχωρημένη, δε διαβάζει βιβλία. Φυτεύει λουλούδια. Το να ανακατεύει το βρεγμένο χώμα με τα χέρια της και να αντιτάσσει σε όλες της τις έγνοιες φυτά που πετάνε μπουμπούκια τής προσφέρει την απαραίτητη γείωση στην πραγματικότητα, όπως μου είπε κάποτε. Όλα στο σπίτι της είναι ανοιχτόχρωμα και ελαφριά, ενώ το δικό μου διαμέρισμα μοιάζει πιο πολύ με ζεστή και άνετη σπηλιά. Ξύλινο πάτωμα που τριίζει, βιβλιοθήκες παντού, ένα παλιό γραφείο με δερμάτινη επένδυση στην επιφάνεια όπου στοιβάζονται εφημερίδες και χειρόγραφα, ένας τεράστιος καναπές και μια δερμάτινη πολυθρόνα, δίπλα στην οποία στέκει μια βυσσινιά λάμπα. Μένω στην οδό ντε Μποζ-Αρ, για την οποία δεν υπάρχει κάτι αξιόλογο να πει κανείς, εκτός ίσως από το ότι στην παρακάτω γωνία βρίσκεται το αγαπημένο μου μπιστρό, το Λα Παλέτ.

Ευτυχώς η απόσταση ανάμεσα στα δύο σπίτια δεν ήταν πολύ μεγάλη, κι έτσι μας έγινε συνήθεια να διανυκτε-

ρεύουμε μια στο ένα, μια στο άλλο. Πέρα από ελάχιστες εξαιρέσεις, ύστερα από εκείνο το φιλί τον περασμένο χειμώνα και αφότου η Ορελί επιτέλους με συγχώρεσε, ήμασταν μαζί κάθε νύχτα. Όταν η Ορελί γύριζε το βράδυ από το εστιατόριο, εγώ ήμουν ήδη είτε στο ένα σπίτι είτε στο άλλο και την περίμενα. Καμιά φορά περνούσα και την έπαιρνα από το Le Temps des Cerises. Εκείνες τις φορές, πριν φύγουμε, τσιμπάγαμε πρώτα κάτι. Και το πρωί, πριν πάω στον εκδοτικό οίκο, μου έφτιαχνε έναν καφέ που τον έπινα μονορούφι, όρθιος στη μικρή της κουζίνα, γιατί για άλλη μια φορά είχα αργήσει. Τι να πω; Το στόμα της ήταν απλώς αφοπλιστικά ελκυστικό, και πολύ συχνά έμενα ακόμη λίγο στο κρεβάτι μαζί της, παρόλο που το ξυπητήρι είχε χτυπήσει από ώρα.

Η Ορελί δεν ήταν μόνο όμορφη, αλλά και πολύ ανεξάρτητη. Διεύθυνε άλλωστε το δικό της ρεστοράν, το οποίο είχε αναλάβει μετά τον πατέρα της, αφότου εκείνος πέθανε αιφνιδίως από έμφραγμα στα εξήντα οκτώ του. Τότε δε γνωριζόμασταν ακόμη, αλλά ξέρω ότι η Ορελί ήταν πολύ δεμένη με τον πατέρα της, ο οποίος θα πρέπει να ήταν καλόκαρδος άνθρωπος και εξαιρετικός μάγειρας, κι επιπλέον, απ' ό,τι φαίνεται, συνήθιζε να πετάει διάφορα αποφθέγματα της λαϊκής σοφίας. Ακόμη και σήμερα η Ορελί μου λέει συχνά «ο μπαμπάς έλεγε υπέροχα πράγματα».

Η μητέρα της είχε πεθάνει πολύ νωρίς, κι έτσι η μικρή κόρη μεγάλωσε κυριολεκτικά μέσα στο εστιατόριο – συντροφιά με τον πατέρα της και τον μονίμως δύσθυμο σεφ Ζακί Μπερτόν, που από τότε κιόλας ερχόταν στο εστιατόριο πάντα με το ποδήλατο και στη συνέχεια γκρίνιαζε

μονίμως για το Παρίσι, επειδή είχε πολλή φασαρία και πολύ κόσμο. Εκείνος είχε αδυναμία στην Κοτ Φλερί, τον τόπο καταγωγής του, αλλά πολύ σύντομα και στο κοριτσάκι με τις σκουρόξανθες πλεξίδες που καθόταν με τα σχολικά του βιβλία στο πέτρινο δάπεδο και κάπου κάπου δοκίμαζε όλο περιέργεια από τη μεγάλη κουτάλα του. Υπό την καθοδήγηση του Ζακί Μπερτόν η Ορελί δεν έμαθε μόνο να φτιάχνει κάθε πιθανό κι απίθανο πιάτο και γεύμα, αλλά ανέπτυξε και μια εντελώς δική της άποψη για τη ζωή. Και παρόλο που μέχρι σήμερα δεν είναι φανατική αναγνώστρια –νομίζω μάλιστα ότι το μυθιστόρημά μου είναι ένα από τα λίγα που έχει διαβάσει μέχρι τέλους–, πάντοτε είχε την τάση να συλλέγει ρήσεις και σκέψεις που της φαίνονταν σημαντικές. Την πρώτη φορά που μπήκα στην κρεβατοκάμαρά της έμεινα με το στόμα ανοιχτό αντικρίζοντας έναν ολόκληρο τοίχο με χειρόγραφα χαρτάκια, που σε κάθε πνοή του ανέμου αναδεύονταν ελαφρά. Βρήκα μέσα σ' αυτά μερικά αποφθέγματα για τον έρωτα, ή για την ομορφιά των λουλουδιών και την ποιητικότητα ενός βροχερού απογεύματος, ή για το ότι η ζωή αλλάζει αμετάκλητα όταν χάνεις έναν άνθρωπο που αγαπάς... Ούτε λέξη, ωστόσο, για προτάσεις γάμου ή για την ευτυχία του έγγαμου βίου.

Μία φράση από τον «τοίχο σκέψεων» της Ορελί πάντως μου εντυπώθηκε: *Ο έρωτας δεν είναι τριαντάφυλλα και σοκολάτες, είναι να είσαι μαζί με τον άλλο για πάντα.*

Και αυτό το «για πάντα» προφανώς δε σημαίνει παρά να πορευτείς στη ζωή μαζί με τον άλλο. Να βιώσεις μαζί του έναν ευτυχημένο γάμο. Ακριβώς αυτό είχα στο

μυαλό μου. Δεν ήξερα πώς θα αντιδρούσε η γυναίκα με την οποία ήμασταν μαζί ήδη έναν χρόνο, αλλά αποφάσισα ότι άξιζε να το διακινδυνεύσω.

Ομολογώ ότι ίσως δε φάνηκα και πολύ θαρραλέος όσον αφορά την επιθυμία μου. Την πρώτη φορά ήθελα να κάνω πρόταση γάμου στην Ορελί μέσα σε μια βενετσιάνικη γόνδολα. Είχα ενθουσιαστεί με την πρωτοτυπία της ιδέας μου. Η Ορελί έχει γενέθλια στις 16 Δεκεμβρίου, κι εγώ της έκανα έκπληξη πηγαίνοντάς την ένα Σαββατοκύριακο στη Βενετία. Λίγο πριν είχα εισπράξει ένα διόλου ευκαταφρόνητο ποσό ως αμοιβή για το πρώτο μου μυθιστόρημα. Επιτέλους μια φορά είχα αρκετά χρήματα στον τραπεζικό λογαριασμό μου κι έτσι νοίκιασα ένα μικρό διαμέρισμα στη συνοικία του Σαν Μάρκο. Η Ορελί χαιρόταν σαν μικρό παιδί. Δεν είχε ξαναπάει στη Βενετία και περπατούσε έκπληκτη και καταγοητευμένη στο ανεξάντλητο χάος από μικρά σοκάκια και κανάλια, όπου σαν σε παραμύθι έβλεπες το ένα δίπλα στ' άλλο πολύχρωμα σπίτια και παλιά παλάτια. Εγώ πάλι ήξερα αρκετά καλά τη Βενετία, γιατί όταν ήμουν φοιτητής είχα δουλέψει μερικούς μήνες σε έναν από τους λίγους εκδοτικούς οίκους που υπάρχουν στην πόλη. Αλλά και τα ιταλικά μου ήταν σε καλούτσικο επίπεδο χάρη σε κάποια μαθήματα που έκανα για να τα φρεσκάρω με τον Ιταλό φίλο μου τον Σιλβέστρο. Οπωσδήποτε, σε επίπεδο αρκετά καλό ώστε να εντυπωσιάσω την Ορελί. Αποδείχτηκα χαρισματικός καβαλιέρος, κι έτσι τη βραδιά των γενεθλίων της σουλατσάραμε πιασμένοι χέρι χέρι στην πόλη που ήταν χτισμένη σε μια λιμνοθάλασσα και έμοιαζε βυθισμένη σε μια παραμυθένια χειμερία νάρκη, ώσπου φτάσαμε σε ένα σημείο όπου έδεναν οι

γόνδολες. Ο γονδολιέρης, όλο χαρά για την αναπάντεχη πελατεία, μας έκανε «special price», ειδική τιμή, που εντούτοις εξακολουθούσε να είναι πολύ τσουχτερή. Όμως, τι σημασία έχουν τα χρήματα όταν θέλεις να εντυπωσιάσεις τη γυναίκα της ζωής σου;

Έτσι λοιπόν, βοήθησα την Ορελί να μπει στη γόνδολα που τραμπαλιζόταν. Την έπιασαν τα γέλια από την ταραχή και ζαλίστηκε λιγάκι, αλλά ύστερα από λίγο το μαύρο γυαλιστερό πλεούμενο γλιστρούσε με σιγουριά στα ήρεμα κανάλια, μπροστά από τα φωτισμένα παλάτσο και κάτω από τις άμπολλες γέφυρες και τα γεφυράκια που κάνουν τη Βενετία τόσο θαυμαστό μέρος, ώστε αναρωτιέσαι πώς είναι δυνατόν να υπάρχει καν σε έναν κόσμο σαν τον δικό μας. Η Ορελί είχε γείρει πάνω μου και ρουφούσε την ομορφιά της νυχτερινής πόλης. Κι εγώ, με την καρδιά μου να χτυπάει σαν τρελή, την αγκάλιασα και από την ταραχή μου είπα κάτι πολύ ηλίθιο, όπως:

«Πολύ ρομαντική η βαρκάδα με τη γόνδολα, ε; Μπορεί να σε φέρει στο σημείο να σκεφτείς να κάνεις πρόταση γάμου σε κάποιον».

Οι λέξεις μου αντήχησαν ανάμεσα στα παλιά τείχη που ορθώνονταν δεξιά και αριστερά μας. Η Ορελί με κοίταξε σαν να μην καταλάβαινε τι της έλεγα. Προφανώς δεν ήξερε τι να απαντήσει σε αυτή την κοινοτοπία. Η ομολογουμένως αδέξια προσπάθειά μου να της ζητήσω το χέρι δυστυχώς δεν είχε το επιθυμητό αποτέλεσμα. Πιθανότατα δεν ήταν αρκετά σαφής. Τι είδους πρόταση γάμου ήταν αυτή; Τόσο περίεργη... Και ποιος ήταν αυτός ο κάποιος; Η αγαπημένη μου πάντως στην υπόλοιπη βαρκάδα ήταν μάλλον ψυχρή και απόμακρη, κι εγώ απο-

φάσισα να αναβάλω το μεγάλο μου εγχείρημα για τα Χριστούγεννα.

Τα Χριστούγεννα ήρθαν και πέρασαν. Το δαχτυλίδι με τα τρία αστεράκια ακόμη δεν είχε βρεθεί στο δάχτυλο της εκλεκτής της καρδιάς μου. Ο πατέρας της Ορελί σίγουρα θα έλεγε: «Όπου υπάρχει θέληση υπάρχει και ο τρόπος. Όπου δεν υπάρχει θέληση υπάρχουν χιλιάδες δικαιολογίες».

Αυτή τη φορά έφταιγε η μητέρα μου. Την Ορελί, που ως τότε ακουστά την είχε μόνο, τη βρήκε πολύ γοητευτική και ψυχανεμίστηκε ότι η νέα φιλενάδα του πολυάσχολου γιου της θα ήταν η πιθανή μητέρα των εγγονιών της. Η μαμά είναι εδώ και μερικά χρόνια χήρα. Έχει πολλούς και καλούς φίλους στο Νεϊγύ, όπου ζει σε ένα μεγάλο σπίτι με κήπο, αλλά έχει γεννηθεί στην Αλσατία και προφανώς δεν ονειρεύεται τίποτε άλλο παρά την ημέρα που θα μπορεί να μπουκώνει τα εγγόνια της με σουκρούτ, χοιρινά μάγουλα και τάρτα φλαμπέ, όπως έκανε παλιά με τον μπαμπά κι εμένα.

Η μαμά συχνά νιώθει πλήξη. Τότε μαγειρεύει για τον εαυτό της «κάτι ωραίο». Ή μου τηλεφωνεί στον εκδοτικό οίκο. Η κυρία Πετί, η γραμματέας, τη συνδέει πάντα μαζί μου, παρόλο που της έχω πει χιλιάδες φορές ότι δε θέλω να με ενοχλούν όταν έχω δουλειά. Ωστόσο, αυτό δεν ενδιαφέρει ούτε τη μαμά ούτε τη γραμματέα. Οι δυο τους τα έχουν κάνει πλακάκια και ειδικεύονται στο να με βασανίζουν. «Μα, κύριε Σαμπανέ! Είναι η μητέρα σας!» λέει κάθε φορά η μαντάμ Πετί και στη φωνή της διακρίνεται μια αδιόρατη επίκριση. «Κάποτε θα χαίρεστε κι

εσείς να έχετε έναν άνθρωπο που θα σας μιλάει». Εγώ τότε γυρίζω τα μάτια μου αγανακτισμένος και, επιστρέφοντας με βαριά βήματα στο γραφείο μου, ακούω την κυρία Πετί να μονολογεί χαμηλόφωνα ότι τους ηλικιωμένους, εξασθενημένους γονιούς του πρέπει κανείς να τους νοιάζεται τέλος πάντων. Η μαμά βέβαια κάθε άλλο παρά ηλικιωμένη και εξασθενημένη είναι – αν εξαιρέσει κανείς ότι δυο χρόνια πριν είχε σπάσει το πόδι της επειδή αρνείται να πάψει να φοράει τα ψηλοτάκουνα παπούτσια της. Η μαμά είναι πολύ περήφανη για τα λεπτά της πόδια κι έχει λιγότερες αναστολές από μένα άμα είναι να πει τα πράγματα με τ' όνομά τους. Όταν θέλει να πει κάτι, απλώς το λέει. Μπορεί αυτό να οφείλεται στην προχωρημένη ηλικία της και στην αίσθηση ότι δεν έχει πια άπειρο χρόνο μπροστά της. Πάντως, ανήμερα τα Χριστούγεννα, ενώ σέρβιρε το πατέ από συκώτι χήνας, το confit de canard* και το χειροποίητο ρολό σοκολάτας της, παρέμεινε προσηλωμένη στον στόχο της και οδηγούσε την κουβέντα στα σχέδιά μας για το μέλλον.

«Και... σκέφτεστε καθόλου να κάνετε κάποτε παιδιά;» ρώτησε την Ορελί όταν είχαμε φτάσει στο επιδόρπιο κι εγώ κόντεψα να πνιγώ με το bûche de Noël μου, ενώ η Ορελί κοκκίνισε και στύλωσε το βλέμμα στο πιάτο της.

«Ε... να σας πω...» ψέλλισε αμήχανα κι έκοψε με το πιρούνι το γλυκό της σε χίλια κομματάκια. «Μόλις έκλεισα τα τριάντα τέσσερα...»

«Μαμά!» γρύλισα εγώ. «Τι ερωτήσεις είναι αυτές!»

* Γαλλικά στο πρωτότυπο: Γαλλική συνταγή στην οποία χρησιμοποιούνται όλα τα μέρη της πάπιας. (Σ.τ.Μ.)

«Γιατί όχι; Τα παιδιά είναι κάτι το υπέροχο! Και καλό είναι να τα κάνεις όταν ο έρωτας είναι στο ζενίθ του» είπε όλο αθωότητα η μαμά. «Χώρα που κι εσύ δεν είσαι πια κανένας νεαρούλης, Αντρέ. Τέλος πάντων... Εγώ χαίρομαι από τώρα για τα εγγονάκια μου. Το σπίτι μου φαίνεται ώρες ώρες τόσο μεγάλο και άδειο. Θα ήταν ωραίο να γεμίσει πάλι ζωή – έτσι δεν είναι; Άλλωστε, η οικογένεια πρέπει να συνεχιστεί». Σήκωσε το ποτήρι της για να τσουγκρίσουμε κι εγώ έσφιξα καθησυχαστικά το χέρι της Ορελί.

«Με συγχωρείς. Παραείναι ντόμπρα. Έτσι είναι πάντα. Μη φοβάσαι... Δεν είναι απαραίτητο να κάνουμε παιδιά. Σίγουρα όχι για να διαιωνίσουμε τον οίκο. Εγώ σε αγαπώ και χωρίς παιδιά» της εξήγησα και της έκλεισα το μάτι όταν η μαμά πήγε στην κουζίνα για να φτιάξει καφέ.

Η Ορελί έγινε κατακόκκινη. «Μην ανησυχείς» είπε απλώς. «Τη συμπαθώ τη μητέρα σου».

Όταν ύστερα, εξαντλημένοι από το σαφώς πλουσιοπάροχο γεύμα, σωριαστήκαμε στους καναπέδες και ήπιαμε ένα πόρτο, η μαμά, η οποία είχε πιάσει μια ευχάριστη κουβέντα με την Ορελί και εξηγούσε την καλύτερη συνταγή για το boeuf bourguignon* κι ύστερα με ρώτησε πότε θα κυκλοφορήσει επιτέλους το καινούριο μου μυθιστόρημα, έκανε μία ακόμη απόπειρα.

«Μήπως θέλετε να παντρευτείτε το νέο έτος, mes enfants, παιδιά μου; Στον ναό του Αγίου Σουλπικίου ίσως; Εκεί παντρευτήκαμε ο πατέρας σου κι εγώ, Αντρέ. Και δεν το μετανιώσαμε ποτέ». Χαμογέλασε μακάρια

* Γαλλικά στο πρωτότυπο: Μοσχαράκι μπουργκινιόν. (Σ.τ.Μ.)

στην ανάμνηση του γεγονότος και μας κοίταξε όλο προσδοκία.

«On verra. Θα δούμε» είπα εγώ νιώθοντας ότι μου έχουν παραβιάσει την προσωπική σφαίρα μ' έναν τρόπο που θύμιζε εκείνα τα ριάλιτι στην τηλεόραση, όπου καλείσαι να κάνεις ερωτική εξομολόγηση μπροστά στην κάμερα.

Η Ορελί δεν είπε τίποτα.

Τι να έκανα; Να έβγαζα έπειτα από αυτή την πάσα της μαμάς το δαχτυλίδι μου λέγοντας: «Α, ναι... Μια και το ανέφερε η μητέρα μου...» και να έκανα την πρόταση γάμου όταν αργά το βράδυ ανεβήκαμε στο παλιό μου παιδικό δωμάτιο;

Ακριβώς.